

Иницијатива за прикупљање фотографија, докумената и предмета који свједоче о страдању цивилног становништва за вријеме Независне Државе Хрватске

Тања Тулековић

ЈУСП Доња Градина; директор
tanjatulekovic@jusp-donjagradina.org

Јавна установа „Спомен-подручје Доња Градина“ 2016. године покренула је иницијативу прикупљања старих фотографија, докумената и предмета становништва страдалог у Другом свјетском рату. Пројекат је замишљен тако да се путем фотографија насталих прије или у току периода 1941–1945. године жртвама усташких злочина геноцида и Холокауста у Независној Држави Хрватској и њеном највећем логору Јасеновац напокон да лице. Највећи одзив грађана у оквиру реализације иницијативе установе за прикупљањем фотографија, докумената и предмета који свједоче о страдању цивилног становништва за вријеме Независне Државе Хрватске је са подручја општина Козарска Дубица и Градишка. То и не чуди с обзиром на то да под Козаром скоро да нема српске куће која у вријеме усташких злочина није била завијена у црно. Колике су биле размјере страдања потврђује податак да је убијено чак 54 одсто становништва поткозарске општине Козарска Дубица. У циљу очувања истине од заборава, на нашу адресу стигло је на стотине фотографија, дописних карата, бројних предмета и докумената који свједоче о звјерским злочинима над Србима, Јеврејима и Ромима у Јасеновцу.

Дио прикупљених предмета био је саставни дио изложбе „Јасеновац – право на незаборав“, која је била отворена у сједишту УН у Њу-јорку 2017. и 2018. године, а сада су предмети изложени у Изложбеној сали у Спомен-подручју Доња Градина.

Фотографије, предмети и документи су историјски доказ страдања, а ми желимо да жртве поново добију име и презиме.

* * *

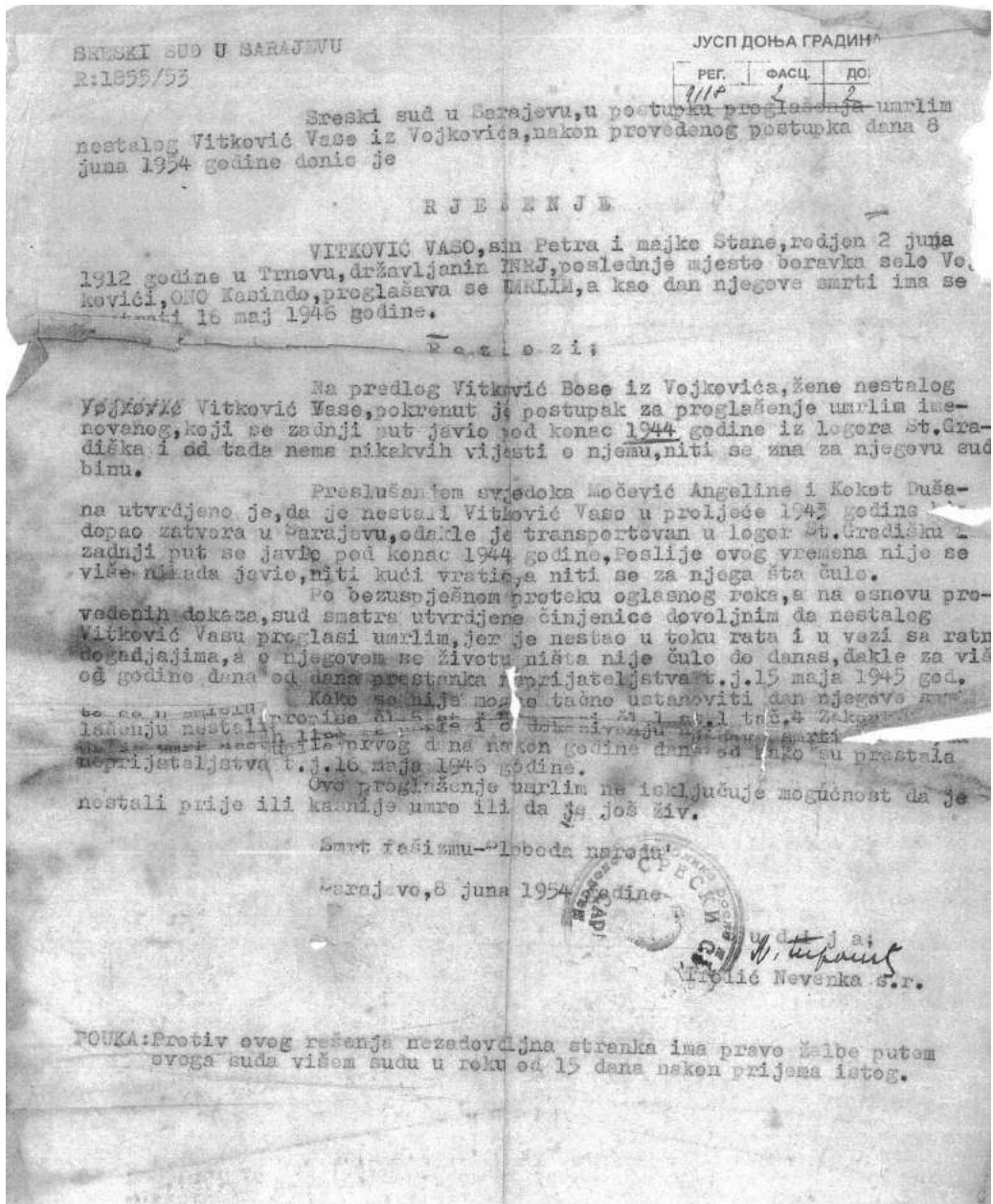
Васо Витковић рођен је 2. јуна 1912. године у мјесту Трново код Сарајева, од оца Петра и мајке Стане Витковић. Са супругом Босом добио је петоро дјеце: Петра, Радојку, Ковиљку, Невенку и Зорку. Радио је у Жељезничком транспортном предузећу у Сарајеву, секција за вучу возова, одакле су га усташе одвеле 1943. године, најприје у затвор у Сарајеву а затим у логор Стара Градишка. Посљедњи пут се јавио крајем 1944. године из логора Стара Градишка. Са жељом да се страдање њеног дједа не заборави, фотографију и доље наведена документа доставила је његова унука Јадранка Радојевић.¹

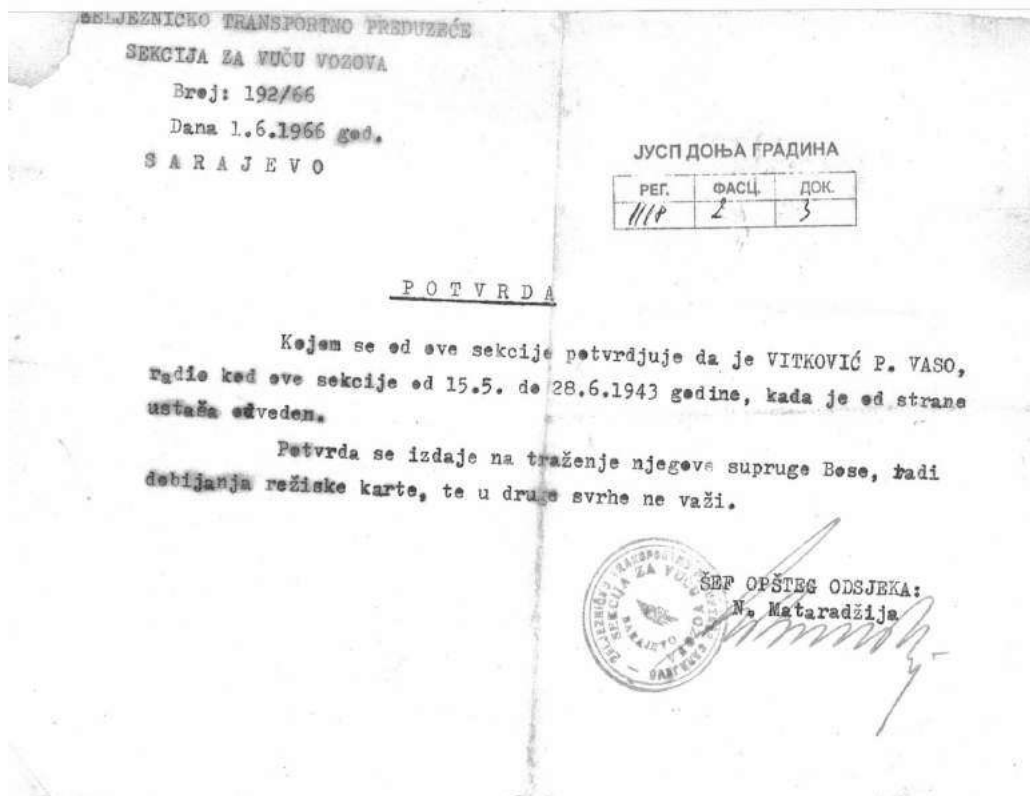
Васо Витковић, Сарајево 1935. године

---

¹ Архива ЈУСП Доња Градина

Рјешење о смрти Среској суда у Сарајеву

Пошврда Жељезничкој транспортној предузећа из Сарајева

* * *

Анка Илишевић рођена је 1938. године у селу Врбашка, општина Босанска Градишка, од оца Милована и мајке Зорке. Послије погрома на Козари 1942. године са оцем је у колони одведена преко савског моста у Стару Градишку. Усташа ју је отео из руку њеног оца, а она је викала: „Не дај ме, чико!“ Након тога Анка никад више није виђена. Једино свједочанство о њеном постојању је фотографија коју нам је доставио унуку Анкиног оца Младен Илишевић.²

² Архива ЈУСП Доња Градина

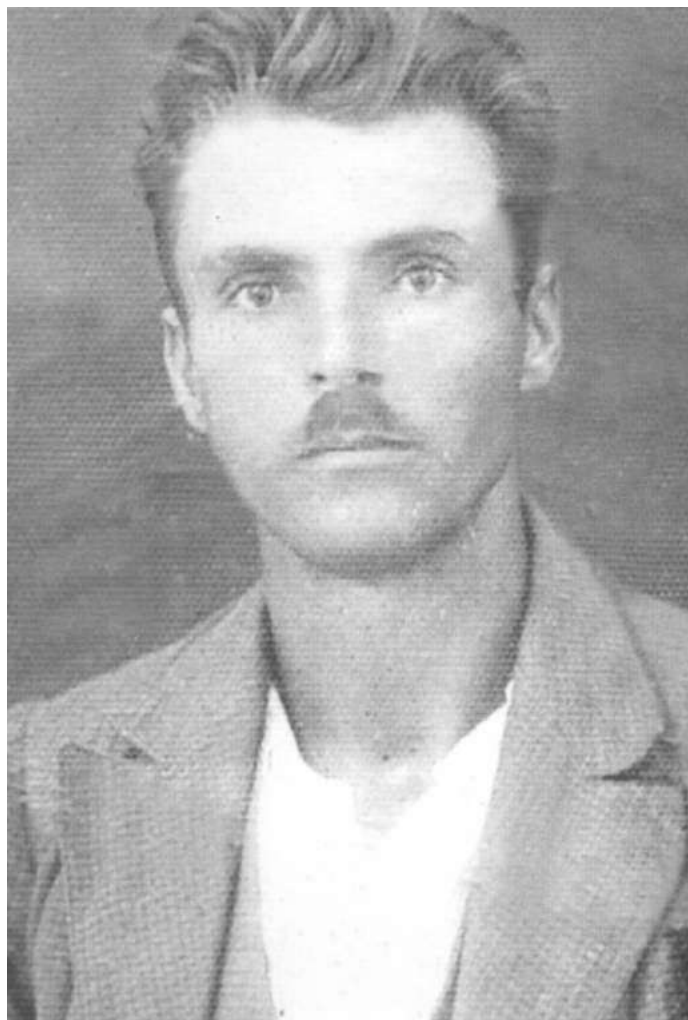

Анка Илишевић, Врбашка 1940. године

* * *

Лука Самарџија рођен је 1900. године у селу Драксенић, општина Босанска Дубица од оца Мике Самарџије. Бавио се земљорадњом, као и већина становништва тог краја. Заробљен је 1942. године након Козарске офанзиве те прошао логоре Старо Сајмиште и Јасеновац. Убијен је у концентрационом логору Јасеновац. Његова супруга Ђуја те дјеца Десанка, рођена 1927. године, и Рајко, рођен 1933. године, такође су били логораша концентрационог логора Јасеновац. Супруга Ђуја та-

кође је убијена у концентрационом логору Јасеновац. Податке је доставила кћерка Десанкина Весна Дедић.³

Лука Самарџија

---

³ Архива ЈУСП Доња Градина